

A domaszéki koordináció

Még a tanácsváltások előtt, a jelölő gyűléseken föladták a leckét a mostani tanácsoknak. Elmondták, mit szeretnének megoldani és mihez adnának maguk is közvetlen segítséget. A föladatakat a tanácsoknak címezték, megoldásuk azonban csupán tanácsai közreműködésével sokszor lehetetlen. Napjainkban keresik a segítőtársakat a tanácsok, hogy minden megvalósítható közérdeklő javaslat valóban meg is valósuljon a község javára.

Domaszéken ügynevezett koordinációs bizottságot hoztak létre. A résztvevők előtt a tanácselnök újra felsorakoztatott, és kérte az érdekelteket — köztük a két szakszövetkezetet — támogató segítségét is.

Egyik leg súlyosabb gondja ennek a napjainkban alakult

falunak, hogy se iskolája nincsen, sem óvodája. Párját ritkító az itteni furcsa adottság: szerte a járásban az a törekvés, hogy a tanyai diákok belterületi iskolában végzhessék tanulmányukat, itt a belterületről járnak ki a tanyára, mindenképpen korszerűtlen, és a túlsúlyosság miatt egészségtelen körülmények közé. Érthető, hogy szinte minden jelölő gyűlésen elhangzott: építsünk végre új iskolát. A koordinációs értekezlet arra a megállapításra jutott, hogy a község ezzel a nagy gondnal egyedül megbirkózni nem tud, felsőbb szervek támogatását fogja kérni. Ami viszont társadalmi munkával elvégezhető, azt a község lakossága el fogja végezni.

Az óvoda építése, tekintve, hogy az iskolába készülők előkészítésének nélkülözhetetlen intézményéről van itt

szó, hasonlóan súlyos tételként kerül a tanácskozás asztalára. A társadalmi összefogás mellett azt határozták, fölkeresik a községből eljáró dolgozók munkahelyeit, hogy hozzájárulásukat kérjék. A két szakszövetkezet elnöke azonnal fölajánlotta a segítséget.

Több közt szeli át a falu hatalmas határát, sok buszmegálló található tehát, de szél és eső ellen védő egyetlen váróhelyiséggel sem rendelkezik. A kisiparosok már a jelölő gyűlésen fölajánlották munkájukat és szakértelmüket, most döntés született, hogy a hozzávaló nyersanyagot a községi tanács adja.

A dűlőutak egyre forgalmasabb közlekedési utakká váltak, állandó karbantartásuk nélkülözhetetlen. Mindkét szakszövetkezet elnöke bejelentette, a gazdaság körzetében a szakszövetkezet gépeivel gondozzák ezután az utakat.

Javasolták a jelölő gyűléseken, hogy a feketeszéli fogorvosi rendelőt tegyék általános orvosi vizsgálatokra is alkalmassá. A felszerelés kiegészítésére mindenképpen szükség van, keresik a megoldás lehetőségeit. A Béke Szakszövetkezet elnöke vállalta, hogy területén megszervezi a tejbegyűjtést, ha a Tejipari Vállalattal megfelelő kapcsolatot tud kialakítani. A Kossuth Szakszövetkezet elnöke a két gazdaság közös összefogását javasolta. Az asszonyok munkavállalási gondja enyhítésére szintén a két szakszövetkezet teszi meg a szükséges lépéseket. Indokoltnak találták azokat a kéréseket, hogy a tanyaterületeket 800 négyszögölről 1 holdra emeljék föl. Fölvetették a választók azt is, hogy a szakszövetkezetek nem veszik át a fölajánlott földterületeket. Téves értesülések terjedtek el, mondta a Béke Szakszövetkezet elnöke. Csupán azt kéri, szeptember 1-ig jelentésük be földadási szándékukat, hogy a szükséges előmunkálatokat megtehesse. A mórakalmi ÁFESZ körzetéhez tartozik Domaszék. Ide is címtek néhány megoldásra váró földadatot. Az egyik, hogy szervezze meg a község húsellátását, a másik pedig, hogy indokolt lenne egy új áruház építése.

zi gyűjteménye ez a könyv. A ragyogó technikával készített miniatúrákon híven jelenik meg a 14. század embere és környezete is. Ezek a miniatúrák a trecento legjobb darabjai közé tartoznak. Nemcsak a kortörténettel, képzőművészettel, irodalomtörténettel, ikonográfiával, viselettörténettel foglalkozó szakemberek érdeklődésére tarthat számot a magyar nyomdaművészet és könyvkiadás e remeke, de sok örömet találhat benne minden szép könyvet kedvelő művelt olvasó. A kódex lapjai az évszázadok folyamán szétszóródtak a világ minden tájára. Lévárdy Ferenc gyűjtötte össze a kötet anyagát a római Biblioteca Apostolica Vaticana, a New York-i Pierpont Morgan Library és a leningrádi Ermitázs gyűjteményéből. Ő írta a 143 színes képet tartalmazó kötet tanulmányát is.

Tóth Béla:

Céhmesteri irományok

3.

— Nahát, akkor következzenek az emberek okulására szolgáló istóriák, mivel iparban foglalkozó igaz sohasem tudhatja, miféle bölcseségre van szüksége, hogy bölcsülettel forgassa magát az életben.

De amelyik elalszik, még mondom, ide készítettem a szörzö gyalut, de ahon odavágom! Szóval a címje:

A subadarab ura a szélnek.

Mikor a szél elindult utazni, hogy majd az egész világon köröszül meg, így szólt: „Dujj, fujj! még a kőfalon is köröszül!” A szél mindig azt mondja: dujj, fujj! Ment is a szél, még a legsűrűbb rengeteg erdőknél is köröszül, ahova se a nap, se a hold, se a csillag be nem világít, ha valakit meglátott, csak rákezdte: „Dujj, fujj! még a kőfalon is köröszül!” Amint ment, rátalált egy subadarabra, ki volt vetve a faágakra és ezt meghallotta a subadarab, hogy mondta a szél: „Dujj, fujj! még a kőfalon is keresztlül.” Azt mondja a subadarab a szélnek: „megállj, szél! még én rajtam se!” Akkor mondta a szél: „Nem a naccságos úrhon szóltam!” Így aztán a szél megcsöndösödött, mikor a subadarab megtámadta.

Úgy is van! Legyen az ember köépületben, a szél oda csak bemegy — de a subán, vagy a

Nők a gépek mellett

Száz ipari foglalkoztatottból 44 leány vagy asszony. Száz munkás közül 42. A szakmunkások esetében százból húsz. A népgazdaság keresőinek 42 százaléka, több, mint 2,1 millió fő a nő. A sokat emlegetett nőkérdésnek nemcsak politikai, társadalmi jelentősége van Hanem gazdasági is, egyenlő súllyal. Mert ma már túljutottunk azon, hogy elég munkát adni. A munkával, a munka mellett ezer minden jár még az iparban dolgozó nők hatalmas seregének.

Eltartottakból keresők

Nem árt visszatekinteni. 1949-ben kétféle munkaképes korú eltartott nő volt az országban. Ma számuk a hatszázetret is alig haladja meg. Száz ipari foglalkoztatottból 21,5 volt nő 1949-ben, ma 44. A textilruházati iparban a munkások 84, a kézmű- és háziiparban 80, a textiliparban 71, a nyomdaiparban 54, az élelmiszeriparban 50, de még a vegyiparban is 40 százalék a nők aránya. S hogy eloszlassuk a tévhitet, ami szerint a nők csak a „női” iparcsoportokban vannak otthon, írjuk le: a hiras- és vákuumtechnikai ipar minden száz munkásból 57 leány vagy asszony. Jó néhány iparterületen tehát a nőkhöz kell igazítani a fejlesztési, technológiai terveket éppúgy, mint a munkásvédelmet, a szociális gondoskodást, azon egyszerű oknál fogva, hogy ők alkotják az ott tevékenykedők többségét.

Heti 44 óránál többet ma már csak az ipari munkások négy százaléka dolgozik. Jó ez? Természetesen. Am vegyünk szemügyre egy másik adatot: száz munkásból 60 betanított, 21 segédmunkát végez, s csupán 19 érte el a szakmunkás rangot, Rossz ez? Igen. Arra figyelmeztet, hogy nem lehet, nem szabad a nők helyzetét, a teendőket leegyszerűsítve megítélni.

A legfőbb utánpótlás

Öt év alatt a szocialista iparban 150 ezerral bővült a foglalkoztatottak száma. Ebből mindössze 30 000 a férfi, a „megmaradó” 120 000 nő! A legfőbb utánpótlást ők adják, s bár a távlati ter-

vek szerint arányuk az iparban jelentősebben már nem növekszik — ez az úgynevezett tercier ágazatokban, a szolgáltatásokban, a kereskedelemben, az igazgatásban, az egészségügyben stb. megy végbe —, de számszerűen újabb tízezrek keresik majd kenyérüket gépek mellett. Nem mindegy, mekkora, milyen ízű ez a kenyér.

A munkahelynek, a szűkebb közösségnek döntő szerepe van abban, hogy számottevően változzék-e a nők helyzete. A műszakok helyes megosztása, a munkaidő alatti szakmai továbbképzés lehetőségének megteremtése, a rész munkaidőben való foglalkoztatás, a nehéz fizikai tevékenységek gépesítése, az egészségtelen munkakörülmények fokozatos fölszámolása — egy-egy állomás a járt és járandó úton. Ezt „fentről” nehéz elérni, ha „lent” a tettekre hivatottak a vállukat vonják.

Kezdve a képzéssel

Segédmunkás az életmú-szeriparban dolgozó nők ötven százaléka; 42 százalékuk betanított munkás, s csak nyolc százalék a szakmunkások aránya. Igaz, a textilruházati iparban ez utóbbi 53 százalékra emelkedett. Területenként tehát nagyok az eltérések, de az ipar egészének csekély szakmunkásnői aránya már a nyolc általános utáni továbbtanuláshoz megsejthető. A szakmunkástanulóknak pusztán negyede lány, a gimnáziumot végzetek csak „végső esetben” adják fejüket szakma elsajátítására, inkább — átmenetként — segéd- és betanított munkát vállalnak. Sűrűn, szándékaikkal ellenében, nem átmeneti időre szól választásuk.

Mészáros Ottó

Erdőtűz ellen

Tűzgödröket, szalomasztókat készítenek a szombathelyi Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság dolgozói a Vas megyei erdőkben. Minden tűzgödört vasfedővel látnak el, amely megakadályozza,

hogy a szél a paraszt szétfújja, s emiatt erdőtűz keletkezzen.

A kezdeményezést a környező megyék erdészei is átveszik.

ködmönyön nem bír keresztül menni, azért mondta, hogy: „Nem a naccságos úrhon szóltam!”

- Alsztok-e?
- Nem.
- Egyenként!
- Nem, nem, nem, nem, ...
- Akkor következik:

Miért hívják a csizmadiát Nyehónak?

A kisteleki vásáron árult a majszter a legényivel. Oda állított hozzájuk egy öreg parasztembör, hogy van neki egy rossz gebéje, nem venné meg a bőre kedviért, neki búrre van szüksége!

A majszter, hogy rá ne fizessen a vásárra, elküldte a legényét, hogy kerítsen elő egy kaptafát, melyik a legnagyobb, meg plajbászát, amilyent az ácsok használnak! Majd megméri, hogy körül-belül mennyi bőr van rajta? Majd aztán kikészítették.

Mikor előjött a legénye, fogta a nagy kaptafát, aztán körülplajbászta. A ló — még a hátán meg a nyakán plajbászta körül a kaptafáját, addig csak állta türelmesen, de mikor a hasához ért, a gebe rugdosódott. Hogy engedelmességre bírja a lovat, megvergette a hátát, mindég azt mondta: „Nye! nye!” A legénye pedig fogta a száját, az meg mindig azt mondta: „Hó! hó!” A mérés alatt a sokadalom összegyűtt, nézték, mit csinálnak a csizmadiák a lóval, hogy aztán hallották: „Nye! hó!” elkeresztették Nyehónak, azóta úgy is hívják őket, „Nyehó!” hanem haragszanak érte.

- Alsztok-e?
- Nem, nem, nem, ...
- Akkor következik:

A Csizmadiahal.

A csizmadiának volt egy legénye. Tavasszal már a munka megszűnt, a legényt nem akarta elküldeni, mert jó munkás volt, azt mondta neki: „János! és nem küldöm el magát, de látja, nincs munka, majd a szőlőben is dolgoztatunk egyet-mást, ami előadja magát! Maradjon itt, majd kimegyünk a szőlőbe kapálni!”

A legény beleegyezett, mert munka máshol sincs, mit barangoljon? Inkább dolgozik a szőlőben is.

Kimentek a szőlőbe kapálni. Azt mondja a mester: „János, iparkodjon, estére halat eszünk!”

János nagyon szerette a halat, iparkodott kapálni. Este, mikor hazamennek, nagy tál bablevest vitt be az asszony, János egy tányérral megevett, a kanalat letette. A mester azt mondja neki: „János, mért nem eszik? Nem lakott még jól!” János azt feleli: „Akkor majd halat nem bírok enni!” Azt mondja a mester: „Hát ez nem hal?” Azt mondja János: „Hogy volna hal, hiszen ez bab!” „Hát ha nem hal, János, akkor odaadom a könyvit, elmehet!”

János azt gondolta, akárhova megy, most nincs munka, fogta a kanalat, megkeverte a bablevest, nézte, azt mondja: „Hal ez csakugyan, csak még apró!” Így aztán János megmaradt.

Összel, mikor már volt munka elegendő, egy ebéd alkalmával János kinézett az ablakon, szólott a mesternek: Majszter úr, nézze csak a szomszéd ház tetején a medve hogy sétál!” Kínéz a mester, azt mondja Jánosnak: „Maga meg van bolondulva János! a macskát medvének nézi?”

„Hát nem medve az majszter úr?” — a János kérdezi. „Hát, hogy volna medve, macska az!” „Hát ha nem medve, akkor adja ki a könyvet!” Akkor könnyen beszélt, mert a munka megindult. Azt mondja a mester a feleségének: „Hozd be anyjuk az okuláriumot a műhelyből, majd fölteszem, megnézem jobban!”

Fölteszi, azt mondja: „János, magának igaz van! Medve az, csak még kicsike!” Így aztán János megmaradt.

- Alsztok-e mán kendtek?
- Nem, nem, nem ...
- Azért mondom!

(Folytatjuk.)